КРОВАВЕ ПОЛЕ

Поле честі, поле слави! Ах, як гарно всякі коронованні і некоронованні самодержці і їх помічники поназивали сі поля, куди вони посилали людей на смерть! Тут, братчику, твоя смерть — не людська звичайна смерть, тільки геройська; і поле, на котрім тебе застрілили, як заяця, не звичайне собі поле, що картоплю родило, воно — поле честі, поле слави! Тебе, братчику, поховали там у байраці і забули, а з поля честі, поля слави, на котрім ти погиб, нема нікому ні честі, ні слави, ні навіть картоплі, бо ніхто його не оре і не засаджує. Не стало людей, нема коней, забракло й картоплі...

Але буває пора в році, коли се поле, п'ять років не оране, червоніє і стає гарне. Інші поля зеленіють, синіють, жовкнуть і чорніють, а воно іменно червоніє. Великі простори червоні як жар від мільйонів польних маків, котрі з року на рік займають щораз більше місця. Дрібнесенькі зернятка висипуються, розлітаються з вітром, кільчаться, вкорінюються і цвітуть-цвітуть до пізнього літа. Дозрівають знову, висипаються на землю і небавом знову цвітуть до пізньої осені.

Чудовий образок! Ціле поле мов покрите червоним кро-вавим килимом, котрий до сонця мерехтить усіми відтінками полумені. Такого червоного поля не бачили наші діди, бо вони поле орали, і не будуть бачити наші внуки, бо вони будуть поле орати, тільки нам судилося таке диво бачити і думки думати над людською працею і працею природи.

Межею поля йшов поет і хімік.

— Чудово! — говорив поет.— Справді чудово!

На се сказав хімік:

— Ви знаєте, се поле — капітал. З цього маку можна би робити прегарний опій. В дикім маку дуже багато опію. Мені дивно, що нікому се на думку не прийшло.

Поет мовчав, але думка йому сподобалася. З диких маків з наших запущених нив видобути опій, багато гектолітрів опію, і роздати його між нещасний народ, нехай він хоч у чарах опію мріє про червоне поле честі, про крова-ве поле слави і забуде біль.

[1919-1920]